

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของ
โรงเรียนจิตรลดาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย
Participatory action research for the development of the curriculum to
promote the identity of chitralada school among the upper primary
students

ทัชชา ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา¹
ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง²

Tuchcha Parakawong Na Ayutthaya¹
Poranat kitroongrueng²

Received: February 14,2025 Revised: May 29,2025 Accepted: May 30,2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นสำหรับการออกแบบ และพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 2) เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา ฯ ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนจิตรลดา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการระดับประถมศึกษาโรงเรียนจิตรลดา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนจิตรลดา จำนวน 1 คน ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ของโรงเรียนจิตรลดา จำนวน 27 คน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2567 และผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา (ร่าง) หลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบวิเคราะห์เอกสาร 2) แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร 3) แบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้น 4) ประเด็นการสนทนากลุ่มพิจารณาหลักสูตร 5) แบบประเมิน(ร่าง)หลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการจำเป็นสำหรับการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร จากการสังเคราะห์ข้อมูลพบว่า องค์ประกอบของอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดาที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ ความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ความรักชาติและอนุรักษ์ความเป็นไทย การมีความประพฤติและกิริยามารยาทดี การมีจิตสาธารณะ และการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น 2) การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร พบว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจะใช้ในคาบกิจกรรมโฮมรูมซึ่งมีสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง ระยะเวลาสำหรับการเรียนรู้ตลอดหลักสูตรทั้งหมดจำนวน 45 ชั่วโมง โดยหลักสูตรนี้ใช้ชื่อว่า “หลักสูตรรณพัฒน์แห่งจิตรลดา” ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: หลักสูตร, อัตลักษณ์, การมีส่วนร่วม, นักเรียนประถมศึกษา

¹² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

¹² Faculty of Education, Silpakorn University

¹ Corresponding author Email: Tuchcha.par@gmail.com

Abstract

This research aimed to: 1) investigate the needs essential for designing and developing a curriculum to enhance the identity of Chitralada School for upper primary students, and 2) develop and evaluate the quality of the identity-enhancement curriculum for Chitralada School's upper primary students. A mixed-methods approach was employed. The research population included: the Director of Chitralada School (1 person), the Deputy Director for Academic Affairs at the primary level (1 person), the Deputy Director for Student Affairs at the primary level (1 person), and 27 homeroom teachers of Grades 4–6 during the academic year 2024. Additionally, seven experts participated in evaluating the draft version of the curriculum. The research instruments consisted of: 1) a document analysis form, 2) interview protocols for school administrators, 3) interview protocols for homeroom teachers, 4) focus group discussion guidelines for curriculum review, and 5) curriculum evaluation forms. The findings revealed that: The needs for curriculum design and development, based on data synthesis, identified five core components of the identity of Chitralada School to be integrated into the curriculum: loyalty to the monarchy and royal family, patriotism and preservation of Thai culture, good manners and proper conduct, public-mindedness, and the ability to maintain positive interpersonal relationships. The developed curriculum, entitled "Darunpat Curriculum of Chitralada", is to be implemented during the weekly homeroom activity period, with a total of 45 instructional hours. The curriculum's overall appropriateness was rated at a high level. Its feasibility for implementation was also rated at a high level.

Keywords: curriculum, identity, participatory, primary students

บทนำ

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตในสังคมที่มีความหลากหลายและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว(กระทรวงศึกษาธิการ, 2566) โดยเฉพาะการเสริมสร้าง "อัตลักษณ์" ของผู้เรียน ถือเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีค่านิยมและพฤติกรรมที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของประเทศ (Smith & Taylor, 2020) ซึ่งอัตลักษณ์ของโรงเรียน (School Identity) เป็นหนึ่งในกลไกที่ช่วยสร้างกรอบแนวคิดและความเป็นตัวตนของผู้เรียนที่สอดคล้องกับจุดเน้นของสถานศึกษา (Krause, Reilly, & Whitfield, 2021) โรงเรียนจิตรลดา เป็นสถาบันการศึกษาที่มีพันธกิจสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้มีอัตลักษณ์เฉพาะตัวที่สอดคล้องกับค่านิยมของโรงเรียน ได้แก่ ความรักชาติ ศาสนา ความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ การประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมอันดีงาม มีวินัย มารยาท และจิตอาสาเพื่อสังคม อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานพบว่า แม้โรงเรียนจะมีกิจกรรมหลากหลายที่มุ่งส่งเสริมอัตลักษณ์ดังกล่าว แต่ยังขาดหลักสูตรเฉพาะที่มีความชัดเจน เป็นระบบ และมีโครงสร้างต่อเนื่องสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย การไม่มีหลักสูตรที่ชัดเจนในการเสริมสร้างอัตลักษณ์ส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมของครูในแต่ละระดับชั้นขาดความต่อเนื่อง ครูขาดแนวทางการจัดกิจกรรมที่

สอดคล้องกับพัฒนาการและบริบทของผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนไม่ได้รับการพัฒนาอัตลักษณ์อย่างเป็นรูปธรรม (สมพร พงษ์พานิช, 2566) ซึ่งปัญหานี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Thomas, Lee, และ Carter (2023) ที่พบว่า หากโรงเรียนไม่มีหลักสูตรที่เน้นอัตลักษณ์ชัดเจน จะทำให้เกิดความแตกต่างในการถ่ายทอดอัตลักษณ์ของครูแต่ละคน และไม่สามารถบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้ง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าในสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2562) การจัดทำหลักสูตรที่ส่งเสริมอัตลักษณ์จึงเป็นภารกิจที่สอดคล้องกับกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 – 2579) ที่ระบุให้สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้มีอัตลักษณ์และความเป็นพลเมืองดี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566) นอกจากนี้ การเสริมสร้างอัตลักษณ์ยังต้องอาศัยหลักสูตรที่ออกแบบโดยคำนึงถึงพัฒนาการของนักเรียนในระดับประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นช่วงวัยสำคัญในการสร้างแบบอย่างทางพฤติกรรมและการเรียนรู้ (Santrock, 2022) หลักสูตรดังกล่าวควรสะท้อนทั้งเป้าหมายของโรงเรียนและความเหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียนในวัยนี้ การพัฒนาอัตลักษณ์ (Identity Development) ในระดับประถมศึกษาตอนปลายเป็นช่วงเวลาสำคัญทางพัฒนาการที่เด็กเริ่มแสวงหา “ความเป็นตัวตน” ผ่านบทบาทในครอบครัว โรงเรียน และสังคม โดยมีความสามารถในการสะท้อนตนเอง (self-reflection) และแยกแยะคุณค่าที่ได้รับจากผู้ใหญ่หรือชุมชน (Lannegrand-Willems, Zimmermann, & Gabarrot, 2020) เด็กวัยนี้เริ่มตั้งคำถามว่า “ฉันคือใครในสังคมนี้” ซึ่งเป็นการวางรากฐานของอัตลักษณ์ก่อนเข้าสู่วัยรุ่น นอกจากนี้จากการศึกษาของ Su & Lin (2022) ชี้ให้เห็นว่าการส่งเสริมอัตลักษณ์ในวัยประถมศึกษาตอนปลายจะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางอารมณ์ ความสามารถในการตัดสินใจ และพฤติกรรมที่มีจริยธรรม โดยเฉพาะในบริบทโรงเรียนที่เน้นอัตลักษณ์ร่วมของสถานศึกษา เช่น ความรักชาติ ความเคารพสถาบัน หรือจิตสาธารณะ อีกทั้งยังช่วยให้นักเรียนเกิดความผูกพันทางบวกต่อโรงเรียน (school connectedness) และความภาคภูมิใจในตนเอง การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้โรงเรียนมีเครื่องมือทางการศึกษาที่มีความชัดเจน สามารถใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม และสร้างผลลัพธ์เชิงพฤติกรรมของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) เป็นแนวทางหนึ่งที่เหมาะสมต่อการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าว เนื่องจากเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และผู้เชี่ยวชาญ ร่วมกันวิเคราะห์ ออกแบบ และพัฒนาหลักสูตรที่ตรงกับบริบทโรงเรียนและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน (MacDonald, 2021) อีกทั้ง PAR ยังเป็นกระบวนการที่ช่วยให้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ได้จริง และเกิดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน (Smith & Taylor, 2020)

ดังนั้น จากความเป็นมา ความต้องการจำเป็น ความสำคัญ ปัญหาและสาเหตุต่าง ๆ ประกอบกับการศึกษาแนวคิดทางการศึกษา ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน ทำให้ผู้วิจัยเห็น ความสำคัญ และมีความสนใจจะทำการวิจัยเรื่อง "การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย" เพื่อพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสม สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของโรงเรียน และพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นสำหรับการออกแบบ และพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยจะนำเสนอข้อมูลเป็นส่วน ๆ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจะนำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาความต้องการจำเป็นสำหรับการออกแบบ และพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนจิตรลดา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการระดับประถมศึกษาโรงเรียนจิตรลดา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนจิตรลดา จำนวน 1 คน และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ของโรงเรียนจิตรลดา จำนวน 27 คน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2567 (เพื่อการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการจำเป็นสำหรับการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ของโรงเรียนจิตรลดา จำนวน 9 คน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2567 จาก 9 ห้องเรียน (ระดับชั้นละ 3 ห้องเรียน) ที่กำลังปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2567 โดยสุ่มตัวแทนห้องละ 1 คน จากประชากรทั้งหมด 27 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก (เพื่อให้ข้อมูลในการศึกษาความต้องการจำเป็นสำหรับการออกแบบ และพัฒนาหลักสูตร)

2. การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ของโรงเรียนจิตรลดา จำนวน 27 คน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2567 (เพื่อการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์ร่างหลักสูตร) ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา (ร่าง) หลักสูตร จำนวน 7 คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนสังคมศึกษา จำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประถมศึกษา จำนวน 2 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผลจำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยจะนำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาความต้องการจำเป็นสำหรับการออกแบบ และพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ 1.1) แบบวิเคราะห์เอกสาร 1.2) แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนจิตรลดา 1.3) แบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนจิตรลดา

2. การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ 2.1) ประเด็นการสนทนากลุ่มพิจารณาหลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ตอนปลาย 2.2) แบบประเมิน (ร่าง) หลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโดยจะนำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาความต้องการจำเป็นสำหรับการออกแบบ และพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยดำเนินการเก็บและรวบรวมข้อมูล โดย 1) วิเคราะห์สภาพองค์กร (SWOT Analysis) โดยผู้บริหาร คณะครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และผู้วิจัย ร่วมกันวิเคราะห์สภาพบริบทของโรงเรียนจิตรลดาเกี่ยวกับด้านการพัฒนาอัตลักษณ์ของโรงเรียน ใน 4 ประเด็น ได้แก่ S (Strengths) คือ จุดแข็งหรือข้อได้เปรียบ W (Weaknesses) คือ จุดอ่อนหรือข้อเสียเปรียบ O (Opportunities) คือ โอกาสที่จะดำเนินการได้ T (Threats) คือ อุปสรรค ข้อจำกัด หรือปัจจัยคุกคามการดำเนินงานขององค์กร 2) การศึกษาเอกสาร ได้แก่ ศึกษาเอกสารข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนจิตรลดา ได้แก่ ประวัติโรงเรียนจิตรลดา พระบรมราโชบายในการจัดตั้งโรงเรียนจิตรลดา ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา ศึกษาแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการเสริมสร้างอัตลักษณ์โรงเรียน ศึกษาแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในวงการศึกษ และความจำเป็นในการพัฒนาอัตลักษณ์ของโรงเรียน 3) การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 12 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนจิตรลดา 1 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการระดับประถมศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียนระดับประถมศึกษา 1 คน และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 9 คน 4) นำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพองค์กร (SWOT Analysis) การศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมาดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดองค์ประกอบของอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดาที่จะนำไปสู่การพัฒนา (ร่าง) หลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา สำหรับนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย 5) นำ (ร่าง) องค์ประกอบของอัตลักษณ์โรงเรียนจิตรลดาเข้าที่ประชุมผู้บริหารและคณะครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เพื่อขอความเห็นชอบและรับรององค์ประกอบของอัตลักษณ์โรงเรียนจิตรลดาจากที่ประชุม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบวิเคราะห์เอกสาร 2) แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนจิตรลดา 3) แบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนจิตรลดา เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยดำเนินการเก็บและรวบรวมข้อมูลโดย 1) พัฒนา (ร่าง) หลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา สำหรับนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย โดยใช้กรอบองค์ประกอบของอัตลักษณ์โรงเรียนจิตรลดาที่ได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลของผู้วิจัยและผ่านการรับรองจากที่ประชุม 2) นำ (ร่าง) หลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย เข้าที่ประชุมผู้บริหารและครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เพื่อให้ครูและผู้บริหารมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์ร่างหลักสูตร 3) ปรับปรุงแก้ไข (ร่าง) หลักสูตรตามข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 4) ตรวจสอบคุณภาพและประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) หลักสูตรด้วยวิธีสนทนากลุ่ม (Focus group) ร่วมกับการประเมินคุณภาพโดยใช้แบบแบบประเมิน (ร่าง) หลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา สำหรับนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาตอนปลาย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประถมศึกษา จำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนสังคมศึกษา จำนวน 2 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน 5) ปรับปรุง (ร่าง) หลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิให้มีความสมบูรณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) ประเด็นการสนทนากลุ่มพิจารณาหลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย 2) แบบประเมิน (ร่าง) หลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. การศึกษาความต้องการจำเป็นสำหรับการออกแบบ และพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่า

(1) จากการวิเคราะห์สภาพองค์กร (SWOT Analysis) โดยผู้บริหาร คณะครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ของโรงเรียนจิตรลดาและผู้วิจัย จุดแข็งหรือข้อได้เปรียบในด้านการพัฒนาอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา (Strengths) คือ ฝ่ายวิชาการระดับประถมศึกษามีนโยบายส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ของโรงเรียนในรูปแบบการจัดกิจกรรมบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เน้นให้ครูพยายามออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของโรงเรียนในรายวิชาที่ตนเองรับผิดชอบ ตัวอย่างเช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์และกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ครูมีการแต่งโจทย์ปัญหาหรือสร้างแบบฝึกหัดที่มีการเชื่อมโยงกับโครงการพระราชดำริให้นักเรียนได้คิดและคำนวณ หรือกลุ่มสาระภาษาไทยในกิจกรรมอ่านจับใจความ ฝ่ายวิชาการของโรงเรียนได้กำหนดนโยบายให้ครูคัดเลือกเรื่องราวที่ตีงามที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ มาใช้เป็นแบบฝึกการอ่านทุกระดับชั้น เป็นต้น ฝ่ายกิจการนักเรียนมีโครงการสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ของโรงเรียนผ่านการจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น การจัดกิจกรรมถวายพระพรเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันพระราชสมภพ และวันประสูติ ของพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ซึ่งเป็นจุดที่แตกต่างจากโรงเรียนอื่น ๆ อย่างชัดเจน สถานที่ตั้งของโรงเรียนจิตรลดามีความเกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของโรงเรียนตามที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาโรงเรียนอย่างชัดเจน เนื่องด้วยตั้งอยู่ในเขตพระราชฐานซึ่งเป็นที่ตั้งของโครงการพระราชดำริหลาย ๆ โครงการ ทำให้เอื้ออำนวยต่อนักเรียนในการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จริง จุดอ่อนหรือข้อเสียเปรียบในด้านการพัฒนาอัตลักษณ์ของโรงเรียน (Weaknesses) คือ ทางโรงเรียนยังขาดกิจกรรมที่เสริมสร้างอัตลักษณ์อย่างต่อเนื่อง หรือในรูปแบบอื่น ๆ ที่หลากหลายยังขาดทิศทางการจัดกิจกรรมในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม ทำให้บางครั้งครูยังเกิดความสับสนในการคัดเลือกเนื้อหาและกิจกรรมที่จะนำมาใช้ในการพัฒนานักเรียน โดยเฉพาะในคาบกิจกรรมโฮมรูมที่กลายเป็นคาบที่ครูไม่รู้จะสอนอะไรหรือจะพูดอะไรกับนักเรียน ครูส่วนหนึ่งยังไม่เห็นความสำคัญของการเสริมสร้างอัตลักษณ์ และยังไม่เข้าใจว่าอัตลักษณ์ของโรงเรียนคืออะไร และจะมีวิธีการส่งเสริมให้เกิดอัตลักษณ์ได้อย่างไร และการประชาสัมพันธ์ให้ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และบุคคลภายนอก เข้าใจถึงอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดายังมีน้อย โอกาสในการพัฒนาอัตลักษณ์ของโรงเรียนที่จะดำเนินการได้ (Opportunities) คือ โรงเรียนจิตรลดามีความพร้อม

ด้านบุคลากร คุณครู นักเรียน เจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุน โรงเรียนจิตรลดามีความพร้อมในด้านทรัพยากร สื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาอัตลักษณ์ของ โรงเรียนได้ ผู้ปกครองมีความพร้อมสูงในการสนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียน มีเครือข่ายศิษย์เก่าที่เหนียวแน่น ผู้บริหารโรงเรียนจิตรลดาเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของคณะครูในการนำเสนอแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาอัตลักษณ์ของโรงเรียนให้มีความโดดเด่นมากขึ้น มีหน่วยงานภายนอกหลาย ๆ หน่วยงานที่พร้อมให้ความช่วยเหลือทางโรงเรียน อุปสรรค ข้อจำกัด หรือปัจจัยคุกคามการดำเนินงานของ โรงเรียน (Threats) คือ โรงเรียนมีข้อจำกัดด้านเวลาที่จำกัด และขาดความยืดหยุ่น ทำให้ช่วงเวลา ในการออกแบบหรือทำกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนยังทำได้ไม่เต็มที่ การวางแผน ในการพัฒนาอัตลักษณ์ของโรงเรียนยังทำแยกเป็นส่วน ๆ ออกจากกัน ยังไม่ร้อยเรียงสัมพันธ์กันเป็นระบบ การพัฒนาอัตลักษณ์ของโรงเรียนยังขาดความสม่ำเสมอและต่อเนื่องในบางช่วงเวลา ดังนั้นจาก ผลการวิเคราะห์สภาพองค์กรโดยใช้หลักการ SWOT Analysis ในการวิเคราะห์สภาพบริบทของโรงเรียน จิตรลดาเกี่ยวกับด้านการพัฒนาอัตลักษณ์ของโรงเรียน โดยใช้การมีส่วนร่วมของผู้บริหารและคุณครู ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ทั้งหมด จำนวน 27 คน ร่วมกันวิเคราะห์ใน 4 ประเด็น ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอน ปลาย เพื่อใช้ในคาบกิจกรรมโฮมรูมจะเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถอำนวยความสะดวกให้ครู ทำให้ครูมีทิศทางใน การพัฒนานักเรียนเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของโรงเรียน ที่ชัดเจน ไม่เกิดความสับสน และสามารถจัดกิจกรรมที่ เป็นรูปธรรมได้มากยิ่งขึ้น

(2) จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า การเสริมสร้างให้ผู้เรียนทุกคนมีอัตลักษณ์ (Identity) ที่พึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนดย่อมช่วยให้สถานศึกษามีความโดดเด่นและส่งเสริมให้ เกิดเป็นความเชี่ยวชาญเฉพาะได้ โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การ มหาชน) ได้ดำเนินการพัฒนาเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกและทำการประเมินการจัด การศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาในแต่ละระดับ ได้พัฒนาระบบการประเมิน คุณภาพ ภายนอกมาตรฐานและเกณฑ์สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 3 (พ.ศ.2554-2558) โดยกำหนดตัวบ่งชี้ การประเมินออกเป็น 3 กลุ่ม หรือเรียกว่า ตัวบ่งชี้ 3 มิติ(Three Dimensional key Performance Indicators : 3D - KPIs) ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้พื้นฐาน ตัวบ่งชี้อัตลักษณ์/เอกลักษณ์ และ ตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม โดยตัว บ่งชี้อัตลักษณ์/เอกลักษณ์ ในทุกระดับศึกษานั้นมุ่งประเมินผล การดำเนินงานของสถานศึกษาในฐานะเป็น สถาบันทางสังคม และมีหน้าที่ในการพัฒนาคุณภาพของ ผู้เรียนในด้านตัวบ่งชี้อัตลักษณ์/เอกลักษณ์นั้น ตามนิยาม ความหมายที่ได้กำหนดไว้ในการประเมิน ภายนอกรอบที่ 4 (พ.ศ.2559-2563) กำหนดให้มีการประเมินด้านที่ 6 ด้านอัตลักษณ์/เอกลักษณ์ ตัวบ่งชี้ที่ 17 อัตลักษณ์ผู้เรียน และในปี พ.ศ.2563 สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการนำเสนอเกี่ยวกับแนวทางกำหนดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา โดยชี้ให้เห็นว่าในกระบวนการ กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานั้น สิ่งที่ต้อง คำนึงถึง คือ จุดเน้น บริบท ความต้องการ เอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ที่จะเป็นตัวกำหนดทิศทาง และนำไปสู่ความสำเร็จตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน นอกจากนี้จากการศึกษาวิเคราะห์แผนพัฒนาโรงเรียนจิตรลดาทุกรอบ จากอดีตจนถึงปัจจุบันให้ความสำคัญและระบุไว้อย่างชัดเจนว่า อัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา คือ การเทิดทูนพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่มีความเกี่ยวเนื่อง เชื่อมโยงโดยตรงกับสถาบันพระมหากษัตริย์เพราะพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลย เดชมหาราช บรมนาถบพิตรเป็นองค์พระราชทานกำเนิดโรงเรียน และเจ้านายในราชวงศ์จักรีหลาย ๆ

พระองค์ทรงศึกษาที่โรงเรียนแห่งนี้เมื่อครั้งทรงพระเยาว์ นอกจากนี้จากการศึกษาประวัติความเป็นมาของโรงเรียน พบว่า พระบรมราโชบายแรกเริ่ม ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในการจัดตั้งโรงเรียนจิตรลดา พบว่า ทรงมีพระราชประสงค์เกี่ยวกับความมุ่งหมายที่สำคัญในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียน 5 ประการ คือ (1) ความเข้าใจในสิ่งแวดล้อมและปัญหาของคนอื่น (2) ความประพฤติและการวางตัว (3) ความมีคุณธรรม (4) ความมีระเบียบวินัย (5) ความประหยัดอดออม สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของ ดร.ท่านผู้หญิงทัศนีย์ บุญยคุปต์ ซึ่งเป็นครูคนแรกของโรงเรียนจิตรลดา ได้ให้สัมภาษณ์เนื่องในโอกาสครบรอบ 50 ปี โรงเรียนจิตรลดา ซึ่งท่านได้กล่าวถึงจุดเน้นในการพัฒนานักเรียนที่ได้รับพระราชทานมาจากพระบรม ราโชบายและนำมาสู่การปฏิบัติว่า “ ทรงเน้นว่า เรื่องวิชาการ สำหรับเด็ก ๆ ยังไม่ใช่เรื่องสำคัญ เรื่องพัฒนาทางด้านจิตใจ มารยาททางด้านสังคม เป็นเรื่องที่จะมาก่อน ” จากการตีความบทสัมภาษณ์พบว่าจุดเน้นทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนจิตรลดาที่เป็นจุดเด่นคือให้ความสำคัญ มากกับ 2 ประการ คือ (1) การพัฒนาทางด้านจิตใจ (2) การพัฒนา มารยาททางด้านสังคม

(3) จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง พบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนจิตรลดา ได้ให้ความสำคัญ และกำหนดแนวนโยบายด้านการพัฒนาอัตลักษณ์ตามแนวปรัชญาของโรงเรียนที่ได้กำหนดไว้ คือ “ รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีวินัย ใฝ่ความรู้ คู่คุณธรรม ” โดยมอบหมายให้รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและฝ่ายกิจการนักเรียนดำเนินการออกแบบและจัดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างนักเรียนให้เป็นไปตามแผนพัฒนาโรงเรียน และสิ่งที่ผู้อำนวยการโรงเรียนปรารถนาต้องการเติมเต็มและพัฒนานักเรียนของโรงเรียนจิตรลดาให้มีความโดดเด่นเพิ่มมากยิ่งขึ้น คือ การสร้างนักเรียนจิตรลดาให้เป็นเด็กที่มีจิตสาธารณะ ซึ่งจะสอดคล้องกับโครงการจิตอาสาพระราชทานซึ่งเป็นพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ซึ่งพระองค์ทรงมีพระราชประสงค์ให้สิ่งนี้เกิดขึ้นในสังคมไทย และอีกประเด็นหนึ่งที่ผู้อำนวยการโรงเรียนจิตรลดาได้ให้ความเห็นอย่างชัดเจนโดยกล่าวว่า “ ตั้งแต่มาปฏิบัติหน้าที่ที่โรงเรียนจิตรลดาสิ่งที่ตนเองสังเกตและเห็นได้ชัดเจนมากที่สุดสำหรับความเป็นนักเรียนโรงเรียนจิตรลดาที่แตกต่างจากสถาบันอื่น ๆ คือ สัมพันธภาพที่ดีระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้องและศิษย์กับครูบาอาจารย์ ” รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการและฝ่ายกิจการนักเรียนระดับประถมศึกษา ได้ให้ความเห็นตรงกันในฐานะที่เป็นผู้บริหารและเคยเป็นศิษย์เก่าของโรงเรียนว่า “ อัตลักษณ์หรือความโดดเด่นของนักเรียนโรงเรียนจิตรลดา คือ การเกิดทุนสถาบันพระมหากษัตริย์ ” โดยแนวทางการปฏิบัติเริ่มจากรับมอบแนวนโยบายจากท่านผู้อำนวยการ และนำมาสู่การออกแบบกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ฝ่ายวิชาการในปัจจุบันใช้วิธีการพัฒนาอัตลักษณ์โดยการมุ่งเน้นส่งเสริมและมอบหมายนโยบายในการใช้วิธีการ บูรณาการสอดแทรกเข้าไปในรายวิชาต่าง ๆ โดยครูเป็นผู้มีอิสระในการออกแบบเนื้อหาและวิธีการบูรณาการ แต่ยังไม่ได้กำหนดชัดเจนทำให้บางครั้งครูก็เกิดความสับสนว่าจะเลือกใช้เนื้อหาใดเข้ามาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ฝ่ายกิจการนักเรียนมุ่งเน้นการจัดกิจกรรมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ เนื่องในวันสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ได้แก่ วันคล้ายวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันคล้ายวันพระราชสมภพ วันประสูติ ของพระบรมวงศานุวงศ์ หรือวันสำคัญทุก ๆ วันที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ และกิจกรรมที่ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย ในส่วนของการสัมภาษณ์ตัวแทนครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 9 คน ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา ซึ่งปรากฏในตัวนักเรียนจิตรลดาในแนวทางที่สอดคล้องกันกล่าว คือ นักเรียนโรงเรียนจิตรลดาล้วนเคารพและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ และเมื่อเทียบกับนักเรียนโรงเรียนอื่นอีกประการหนึ่งที่มีความโดดเด่นมาก คือ เรื่องความประพฤติและกิริยามารยาท อีกทั้งทางโรงเรียนก็ได้พยายามปลูกฝังเกี่ยวกับเรื่องศิลปวัฒนธรรมไทย

ให้กับนักเรียนโดยสอดแทรกเข้าไปในกิจกรรมต่าง ๆ เสมอมา ในส่วนของศิษย์เก่าเมื่อจบการศึกษาไปแล้ว เมื่อเอ่ยชื่อถึงล้วนแต่เป็นผู้นำที่มีชื่อเสียงในสังคม และมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนช่วยเหลือสังคมในด้านต่าง ๆ

(4) จากการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้การวิเคราะห์สภาพองค์กร (SWOT Analysis) การศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง พบว่า องค์ประกอบของอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ ด้านความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ด้านความรักชาติและอนุรักษ์ความเป็นไทย ด้านการมีความประพฤติและกิริยามารยาทที่ดี ด้านการมีจิตสาธารณะ และด้านการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น และเมื่อนำ(ร่าง)องค์ประกอบของอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดาทั้ง 5 ด้านตามที่ได้กล่าวไปในข้างต้นเข้าที่ประชุมผู้บริหารและคณะครู ประถมศึกษาปีที่ 4-6 มติที่ประชุมได้ลงความเห็นว่ายอมรับและรับรององค์ประกอบของอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดาทั้ง 5 ด้าน

2. การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรถูกพัฒนาขึ้นจากองค์ประกอบของอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดาทั้ง 5 ด้าน และนำ(ร่าง)หลักสูตรเข้าที่ประชุมผู้บริหารและครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เพื่อให้ครูและผู้บริหารมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์(ร่าง)หลักสูตร และผ่านการสนทนากลุ่ม (Focus group) พิจารณา(ร่าง)หลักสูตร โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 ท่าน หลังการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรฉบับสมบูรณ์ ใช้ชื่อหลักสูตรว่า “หลักสูตรรุดนพัฒน์แห่งจิตรลดา” เป็นหลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ป.4-ป.6) ใช้ในคาบกิจกรรมโฮมรูมซึ่งมีสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ ระยะเวลาสำหรับการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรตลอดหลักสูตรทั้งหมดจำนวน 45 ชั่วโมง แบ่งเป็น 3 รายวิชาในแต่ละระดับชั้น คือ (1) วิชารู้รักจิตรลดา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 15 ชั่วโมง (2) วิชาทัศนคติความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 15 ชั่วโมง และ (3) วิชารุดนไทยใจงาม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 15 ชั่วโมง โดยในแต่ละรายวิชาจะประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ซึ่งมีสาระการเรียนรู้และเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมแตกต่างกันออกไปในแต่ละหน่วย การประเมินหลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 ท่าน จะแบ่งเป็นการประเมิน 2 ส่วน คือ ความเหมาะสมของหลักสูตร และความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66 และความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.63 และเมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า

ตารางที่ 1 ตารางแสดงผลการประเมินหลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ด้านความเป็นมาของหลักสูตร

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม			ระดับความเป็นไปได้		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ด้านความเป็นมาของหลักสูตร	3.71	0.75	มาก	3.71	0.56	มาก
แสดงถึงปัญหาและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร	3.71	0.75	มาก	3.71	0.48	มาก

ตารางที่ 1 (ต่อ) ตารางแสดงผลการประเมินหลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ด้านความเป็นมาของหลักสูตร

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม			ระดับความเป็นไปได้		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
มีหลักการและเหตุผลแสดงแนวคิดชัดเจน	3.71	0.75	มาก	3.71	0.75	มาก

ด้านความเป็นมาของหลักสูตร ผลการประเมินพบว่า ระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.75 ระดับความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.56 แสดงผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 2 ตารางแสดงผลการประเมินหลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม			ระดับความเป็นไปได้		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	3.62	0.89	มาก	3.62	0.89	มาก
สอดคล้องตามความเป็นมาของหลักสูตร	3.71	0.75	มาก	3.71	0.75	มาก
สอดคล้องกับหลักการของหลักสูตร	3.57	0.97	มาก	3.57	0.97	มาก
ชัดเจนสามารถวัดผลได้	3.57	0.97	มาก	3.57	0.97	มาก

ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผลการประเมินพบว่า ระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.89 ระดับความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.89 แสดงผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 3 ตารางแสดงผลการประเมินหลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ด้านโครงสร้างหลักสูตร

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม			ระดับความเป็นไปได้		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ด้านโครงสร้างหลักสูตร	4.10	0.60	มาก	4.10	0.60	มาก
ตรงตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร	4.14	0.69	มาก	4.14	0.69	มาก
จัดโครงสร้างได้อย่างเป็นระบบ	4.43	0.53	มากที่สุด	4.43	0.53	มากที่สุด
ชัดเจนนำไปจัดการเรียนการสอนได้จริง	3.71	0.75	มาก	3.71	0.75	มาก

ด้านโครงสร้างหลักสูตร ผลการประเมินพบว่า ระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 ระดับความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 แสดงผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 4 ตารางแสดงผลการประเมินหลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ด้านคำอธิบายรายวิชา

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม			ระดับความเป็นไปได้		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ด้านคำอธิบายรายวิชา	3.79	0.85	มาก	3.86	0.74	มาก
สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.00	0.81	มาก	4.00	0.81	มาก
แสดงถึงรายละเอียดในภาพรวมเกี่ยวกับ ความรู้ ทักษะกระบวนการ และเจตคติที่ นักเรียนต้องได้จากการเรียนรู้	3.57	0.97	มาก	3.71	0.75	มาก

ด้านคำอธิบายรายวิชา ผลการประเมินพบว่า ระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.85 ระดับความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74 แสดงผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 5 ตารางแสดงผลการประเมินหลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ด้านโครงสร้างรายวิชา

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม			ระดับความเป็นไปได้		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ด้านโครงสร้างรายวิชา	4.43	0.53	มากที่สุด	4.24	0.53	มากที่สุด
สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร	4.43	0.53	มากที่สุด	3.86	0.69	มาก
สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา	4.43	0.53	มากที่สุด	4.43	0.53	มากที่สุด
จัดโครงสร้างได้อย่างเป็นระบบ	4.43	0.53	มากที่สุด	4.43	0.53	มากที่สุด

ด้านโครงสร้างรายวิชา ผลการประเมินพบว่า ระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.53 ระดับความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.53 แสดงผลดังตารางที่ 5

ตารางที่ 6 ตารางแสดงผลการประเมินหลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ด้านแนวทางการจัดการเรียนรู้

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม			ระดับความเป็นไปได้		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ด้านแนวทางการจัดการเรียนรู้	3.96	0.74	มาก	3.96	0.74	มาก
สอดคล้องตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	3.71	0.75	มาก	3.71	0.75	มาก
ตรงตามหลักการของหลักสูตร	3.71	0.75	มาก	3.71	0.75	มาก
ตรงตามโครงสร้างหลักสูตร	4.14	0.90	มาก	4.14	0.90	มาก
สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้จริง	4.29	0.75	มากที่สุด	4.29	0.75	มากที่สุด

ด้านแนวทางการจัดการเรียนรู้ ผลการประเมินพบว่า ระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74 ระดับความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74 แสดงผลดังตารางที่ 6

ตารางที่ 7 ตารางแสดงผลการประเมินหลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ด้านแนวทางการวัดและประเมินผล

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม			ระดับความเป็นไปได้		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ด้านแนวทางการวัดและประเมินผล	3.57	0.83	มาก	3.71	0.75	มาก
ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	3.71	0.75	มาก	3.71	0.75	มาก
ครอบคลุมจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	3.43	0.97	มาก	3.71	0.75	มาก
เหมาะสมกับการวัดความรู้ ทักษะ และเจตคติ	3.43	0.97	มาก	3.71	0.75	มาก
สามารถดำเนินการได้จริง	3.71	0.75	มาก	3.71	0.75	มาก

ด้านแนวทางการวัดและประเมินผล ผลการประเมินพบว่า ระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.83 ระดับความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.75 แสดงผลดังตารางที่ 7

สรุปผลและอภิปรายผล

สรุปผล

1) ความต้องการจำเป็นสำหรับการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรจากการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้การวิเคราะห์สภาพองค์กร (SWOT Analysis) การศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ ด้านความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ด้านความรักชาติและ

อนุรักษ์ความเป็นไทย ด้านการมีความประพฤติและกิริยามารยาทดี ด้านการมีจิตสาธารณะ และด้านการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ซึ่งเป็นแกนสำคัญในการนำไปใช้การร่างหลักสูตร 2) การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร พบว่า หลักสูตรเสริมสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนจิตรลดา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ที่ถูกพัฒนาขึ้นฉบับสมบูรณ์ ใช้ชื่อหลักสูตรว่า “หลักสูตรรุดนพัฒน์แห่งจิตรลดา” เป็นหลักสูตรสำหรับนักเรียนชั้น ป.4-ป.6 ใช้ในคาบกิจกรรมโฮมรูมสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ ระยะเวลาสำหรับการเรียนรู้ตลอดหลักสูตรทั้งหมดจำนวน 45 ชั่วโมง แบ่งเป็น 3 รายวิชาในแต่ละระดับชั้น คือ (1) วิชารู้รักจิตรลดา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 15 ชั่วโมง (2) วิชาทัศนความเป็นไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 15 ชั่วโมง และ (3) วิชารุดนไทยใจงาม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 15 ชั่วโมง ในส่วนของผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66 และความเป็นไปได้ในการนำหลักสูตรไปใช้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.63

อภิปรายผล

ความต้องการจำเป็นสำหรับการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรพบว่า องค์ประกอบของอัตลักษณ์โรงเรียนจิตรลดา ประกอบด้วย 5 ด้านสำคัญ ได้แก่ (1) ความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ (2) ความรักชาติและอนุรักษ์ความเป็นไทย (3) ความประพฤติและกิริยามารยาทดี (4) ด้านการมีจิตสาธารณะ และ (5) ด้านการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น นั้นสะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญต่อการพัฒนา “อัตลักษณ์ของผู้เรียน” ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา โดยเฉพาะโรงเรียนที่มีรากฐานทางประวัติศาสตร์และความเชื่อมโยงกับสถาบันหลักของชาติมาอย่างยาวนานอย่างโรงเรียนจิตรลดา ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) ที่ระบุว่า อัตลักษณ์ของสถานศึกษาควรสะท้อนคุณลักษณะเฉพาะที่พึงประสงค์และเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนาผู้เรียน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2563)

การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรพบว่า “หลักสูตรรุดนพัฒน์แห่งจิตรลดา” ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อตอบสนองต่อองค์ประกอบอัตลักษณ์ที่กล่าวมาในข้างต้น ถือเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของการพัฒนาหลักสูตรตามบริบทเฉพาะของโรงเรียน ซึ่งแนวทางนี้ได้รับการสนับสนุนจากงานวิจัยของ Truong, Hallinger และ Sanga (2020) ที่ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาหลักสูตรที่ยึดโยงกับบริบทของโรงเรียน จะช่วยเสริมสร้างอัตลักษณ์และสร้างจุดเด่นที่ชัดเจนของสถานศึกษา อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีอัตลักษณ์ที่ชัดเจนในสังคม นอกจากนี้ ผลการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร โดยการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของหลักสูตรอยู่ในระดับ “มาก” แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรรุดนพัฒน์แห่งจิตรลดา มีความเป็นไปได้สูงในการนำไปใช้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของ ศิริกาญจน์ รัตโนวิสิฐ (2564) ที่เห็นว่าหลักสูตรสถานศึกษาที่ดีต้องมีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน และสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้จริง ทั้งยังควรสอดคล้องกับความคาดหวังของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษา การแบ่งรายวิชาเป็น 3 วิชา ได้แก่ (1) วิชารู้รักจิตรลดา (2) วิชาทัศนความเป็นไทย และ (3) วิชารุดนไทยใจงาม ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Cai (2021) ที่เสนอว่าหลักสูตรที่ออกแบบเพื่อตอบสนองอัตลักษณ์สถานศึกษา ควรแบ่งเป็นหน่วยรายวิชาอย่างชัดเจนเพื่อให้ครูสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายและแนวทางการสอนที่สอดคล้องกับคุณลักษณะเฉพาะของผู้เรียนในบริบทนั้น ๆ อีกทั้ง การที่หลักสูตรมุ่งเน้นในชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ป.4-ป.6) ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Tosuncuoglu (2019) ที่กล่าวว่า ช่วงวัยประถมศึกษาตอนปลายเป็นช่วงวัยสำคัญในการปลูกฝังอัตลักษณ์และคุณลักษณะเฉพาะที่ควรพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ นอกจากนี้ ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

ในการนำหลักสูตรไปใช้จริง ยังสะท้อนว่า ครูและผู้บริหารมีความพร้อมและยอมรับต่อหลักสูตรในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานของ Shin, Lee และ Kim (2020) ที่ระบุว่า การมีส่วนร่วมของครูและผู้บริหารในการออกแบบและประเมินหลักสูตร ช่วยเพิ่มโอกาสในการนำหลักสูตรไปใช้ได้จริงและมีประสิทธิภาพสูง การออกแบบหลักสูตรที่มุ่งเน้นเสริมสร้างอัตลักษณ์สถานศึกษาต้องอาศัยการวิเคราะห์บริบท (SWOT Analysis) ควบคู่กับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในโรงเรียน เพื่อให้ได้หลักสูตรที่เหมาะสม เป็นไปได้ และตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สถานศึกษาอื่น ๆ สามารถนำกระบวนการพัฒนาหลักสูตรฉบับนี้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาอัตลักษณ์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และค่านิยมได้แต่ต้องมีการปรับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของตนเองต่อไป

2. การพัฒนาหลักสูตรต้องเกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในโรงเรียน ผ่านกระบวนการร่วมกันพัฒนาหลักสูตร โดยผู้บริหารและครูในโรงเรียนได้เรียนรู้กระบวนการและพัฒนาหลักสูตรร่วมกับผู้วิจัยหลัก ซึ่งเป็นการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วม ความสมัครสมานสามัคคีให้เกิดขึ้นภายในองค์กร และเกิดความยั่งยืนในการนำหลักสูตรไปใช้ต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างตัวแปรตัวอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับยุคสมัยและสถานการณ์ปัจจุบันต่อไป
2. ควรมีการพัฒนารูปแบบการสอน วิธีการ หรือเทคนิคการสอนเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ในบริบทอื่น ๆ เพิ่มเติม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). *แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. (2562). *ราชกิจจานุเบกษา*. (ม.ป.ท.).
- ศิริกาญจน์ รัตนวิเศษ. (2564). การบูรณาการกิจกรรมโฮมรูมเพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียน. *วารสารการบริหารการศึกษา*, 15(1), 80-92.
- สมพร พงษ์พานิช. (2566). การใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาหลักสูตร. *วารสารวิชาการครุศาสตร์*, 41(3), 23-38.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2563). *รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- Cai, Y. (2021). Curriculum development and school identity: A case study of integrated character education. *Journal of Educational Development*, 45(3), 55-68.
- Krause, K., Reilly, K., & Whitfield, C. (2021). School identity and student outcomes: Building connections for student success. *Educational Review*, 73(5), 678-693.

- Lannegrand-Willems, L., Zimmermann, G., & Gabarrot, M. (2020). Identity development in childhood and adolescence: A decade in review. *European Psychologist*, 25(3), 156–170. Retrieved from <https://doi.org/10.1027/1016-9040/a000400>
- MacDonald, C. (2021). Participatory action research: Theory and practice in education. *Educational Action Research*, 29(3), 321-337.
- Santrock, J. W. (2022). *Educational psychology* (8th ed.). McGraw-Hill Education.
- Shin, H., Lee, J., & Kim, S. (2020). Designing an integrated identity-based curriculum for elementary schools: Insights and strategies. *International Journal of Educational Research*, 102, 101-112.
- Smith, J., & Taylor, L. (2020). *The role of school culture in student identity development*. Routledge.
- Su, Y., & Lin, S. (2022). Fostering moral identity and school belonging through identity-based education in primary school students. *Journal of Moral Education*, 51(4), 465–481. Retrieved from <https://doi.org/10.1080/03057240.2021.1942806>
- Thomas, R., Lee, M., & Carter, S. (2023). Curriculum and identity: The role of structured programs in primary education. *International Journal of Educational Development*, 94(5), 102-114.
- Tosuncuoglu, I. (2019). Developing students' identity and character through curriculum design. *Journal of Education and Learning*, 8(3), 235-245.
- Truong, M., Hallinger, P., & Sanga, K. (2020). Strengthening school identity through character education. *International Journal of Leadership in Education*, 23(5), 617-632.